

Anemomen

Medlemsblad för
Hallsbergs Naturskyddsförening
Nr 2 2001

*Ett överraskande tillskott till Tomtskådningslistan.
Se sidan 10*

Innehåll:

Miljövänliga veckan	2	Tranor	8
Uggleekursionen	3	Grönare skog	9
Smålom och guckusko	4	Tomtskådning	10
Programmet	mittuppslaget		

MILJÖVÄNLIGA VECKAN

Årets Miljövänliga vecka ingår i jordbrukskampanjen.

Du kan läsa mer om den på www.raddamangfalden.nu. Därifrån kan du läsa några klipp här.

Stopp för patent på liv!

Mångfalden i jordbruket består inte bara av vilda växter och djur. Hit hör också de grödor vi odlar och våra husdjur. Mångfald bland kulturväxter och husdjursraser ökar stabiliteten i odlingssystemet. Det är en förutsättning för att människor ska överleva. SNF vill gynna biologisk mångfald hos kulturväxter och husdjursraser i Sverige och internationellt - och stoppa patent på liv...

Inför tidsbegränsat stopp för odling av GMO!

Gentekniken leder inte bort från jordbrukets systemfel - åtminstone inte om den används på samma sätt som hittills. Över hälften av dagens genmodifierade grödor (GM-grödor) är framtagna för att tåla bekämpningsmedel. Det ökar böndernas beroende av de kemikalier som ett fåtal globala företag tillhandahåller. Gentekniken kan inte heller lösa problemen med svälten i världen, vilket ibland hävdas i debatten. De grundläggande problemen som fattigdom kräver andra åtgärder, bl a fred, utbildning och sociala reformer.

Gynna mångfalden i odlingslandskapet!

Det artrika, varierade odlingslandskapet har formats under årtusenden tack vare bondens och hans betesdjurs arbete. Det hyser en mångfald av växt- och djurarter - den biologiska mångfalden. Men mångfalden minskar snabbt genom igenväxning, minskat bete och ökad kemikalieanvändning. Vårt land blir snabbt fattigare på natur- och kulturmiljöer, arter och därmed naturupplevelser. Samtidigt finns miljöskadorna från jordbruket kvar med t ex övergödning och rester av bekämpningsmedel ...

Utnyttja kriterierna för naturbeteskött

Nu finns förslag på kriterier för den som vill gynna biologisk mångfald genom att köpa in kött från djur som betat på naturbetesmark...

UGGLEEXKURSIONEN

Vädret hade varit mest molnigt, lite blåsigt och en del snö som singlar ned ibland. Inte särskilt bra för en ugglekväll, men vi samlades ändå ca 10 personer i Herrfallsäng.

Det visade sig mycket riktigt att kattugglorna i Herrfallsäng höll sig tysta denna kväll, och vi åkte ner mot Skogaholm för bättre tur där. Längs vägen dit hade kattugglor hörts hoa några dagar tidigare, men nu det var tyst där också.

På en liten väg i närheten av Hamra syntes spår av ett stort djur som hade rört sig längs vägen. Närmare studium avslöjade att det var ett lodjur som hade följt vägen ett hundratal meter innan det gjorde ett hopp åt sidan och försvann in i skogen. Det hade snöat under dagen men nu klarnade vädret allt mer. I fot avtrycken fanns en del snö, men de syntes fortfarande bra, så lodjuret måste ha gått fram här alldeles nyss.

Nere vid Tisaren tände vi en brasa, grillade korv och åt upp vår matsäck. Under tiden lyssnade vi till läten av olika ugglor inspelade på band.

Molnen hade nu dragit bort helt och vi hade en påträngande stark stjärnhimmel ovanför oss. Vi tränade på att känna igen lejonet och oxen och andra stjärnbilder.

Sture Hermansson

*Lodjursspår.
Ur Spårboken*

Knutshöjds mossen och Björskogsnäs

Årets längsta utflykt gjordes söndag 10 juni. Dagen var vald så att vi skulle kunna se både ruvande smålom och blommande guckusko.

Ett förhoppningsfullt gäng på Knutshöjds mossen. Leden är spångad för rullstol eller barnvagn ända ut till mossehöljorna där smålommen häckar.

Smålom på boet på en ö i en göl på Knutshöjds mossen

Fiskmåns häckade också på mossen

Björskogs näs är en udde av urkalksten i ett område med urberg. Tack vare denna kalk finns här också en avvikande flora. Det är särskilt guckuskon som gjort platsen berömd, och de brukar blomma omkring den 10 juni.

Vi blev inte besvikna. Det verkade som om guckuskorna är på spridning i området. De fanns på många ställen, även inne bland ganska täta björkbestånd.

HÖST- 20

Lördag
25 augusti

Brandfältet i Svennevad

Vi följer utvecklingen efter branden, och nu är det ett par år sedan sist.

Konsum Hallsberg kl 09.00 Q8 Pålsboda 09.20

Söndag
26 augusti

Ånnaboda–Suttarboda

Vandring på Bergslagsleden 7 km, med Inger Eriksson. Info: tel 0582-130 75

Avresa från Konsum Hallsberg kl 9.30

Måndag
3 september

Grönare skog.

Start på studiecirkeln. Se sidan 9.

Glöm inte att ta med matsäck när vi åker ut i skogen.
Stövlar eller kängor är bra att ha där ute.

PROGRAM

01

Lördag
8 september

Vandring till Kolmilan i Hjälsäter

Vandring tillsammans med Bergslagens
Vandrarförening från HOK-stugan i Långängen
Hallsberg till kolmilan t.o.r.
Info: Inger Eriksson tel 0582-130 75
Avgång HOK-stugan kl. 9.00

Lördag
22 september

Tranor

Vi ser tranorna flyga in för övernattnig vid
Kvismaren. (Se sidan 10)
*Samling vid Konsum i Hallsberg kl. 17.30 eller vid
Öby kulle kl 18.00.*

Vecka 40

Miljövänliga veckan.

Vi presenterar Naturskyddsföreningen och
Miljövänliga veckan från ett marknadsstånd i
Hallsberg

Måndag
12 november

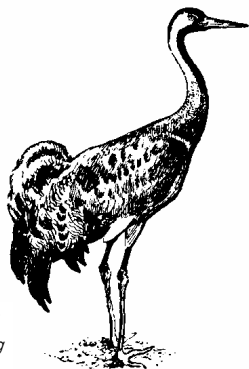
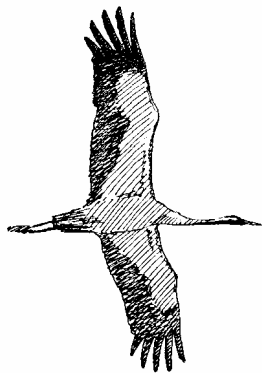
Medlemmarna visar egna bilder

En trevlig avslutning på året. Om du inte har några
bilder att visa: Kom ändå och titta på andras bilder.
Kullängen Hallsberg kl 19.00

Programmet kan också ses på vår hemsida www.hallsberg.snf.se

Ta gärna med vänner och bekanta. Alla är välkomna!
Frågor? Ring Sture Hermansson 0582-135 87 eller Arne Holmer 0582-407 58

Kom ihåg Tranekursionen den 22 september

Harald
Wiberg

Tranor vid Kvismaren

Numera rastar stora flockar med tranor vid Kvismaren på höstarna.

Hur många fåglar rör det sig om?

Under hösten 2000 har antalet tranor varit rekordartat stort i Närke.

"Sommarflocken" tranor på ca 300 - 400 individer, sannolikt icke häckande ungfåglar, utökades redan i slutet av augusti med norrifrån kommande tranor till ett antal omkring 3000. I början av september hade antalet stigit till ca 4000 och nådde den 15 september rekordantalet 6345 vid den veckovis genomförda räkningen av inflygande fåglar till övernattningsplatserna i Kvismaren.

Ragnar Edberg

GRÖNARE SKOG

Höstens studiecirkel heter Grönare skog. Ett material från Skogsstyrelsen där man får lära sig mycket om skogens ekologi och om hur skog borde skötas.

Vi startar måndagen den 3 september på Alléskolan. Parkera på skolgården framför byggnaden Filosofen och följ skyltar fram till lokal V 241.

Studiecirkeln omfattar 6 gånger med teori och avslutas med ett studiebesök på en av Skogsvårdsstyrelsens demonstrationsfastigheter med personal från Skogsvårdsstyrelsen.

Vår ledare är Tage Aronsson.

Frågor och Anmälan till Tage tel 0582-300 51 eller Sture Hermansson 0582-13587

Blåbäret som nyckelart

Trots att skogen ofta betraktas som "vildmark" utlöses de många fåglarna av många olika arter. Det är många fåglar som lever i skogen och som har sin egen ekologiska funktion. Till exempel är blåbäret en viktig nyckelart i skogen. Det är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter.

Den viktigaste ekologiska funktionen för blåbäret är att det är en viktig nyckelart i skogen. Det är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter.

Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter.

Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter. Blåbäret är en växt som växer i skogen och som är viktig för många olika arter.

Ett uppslag ur den fina kursboken

TOMTSKÅDNING

Sture Hermansson

För ett par år sedan försökte jag slå ett slag för tomtskådning, ett enkelt nöje som alla kan ägna sig åt. Min artlista har utvidgats en del sedan förra gången och jag vill gärna visa min aktuella lista.

Den som blir intresserad och har tillgång till Internet bör titta på Bengt Stridhs hemsida: www-pp.hogia.net/bengt.stridh/Enhagen/yardbird.html. Där finns mycket roligt att läsa i detta ämne, t.ex. nedanstående regler för tomtskådning och många tips om hur man kan locka fler fåglar till tomten.

Den riktigt intresserade kan ställa upp i riksmästerskapet i tomtskådning, som i år avhålls den 25 augusti. Naturmorgon i radion bevakar arrangemanget.

Tomtskådning från början

Tomtskådning är ett förslag till översättning av de amerikanska uttrycken "yard birding" och "backyard birding".

§0

En grundförutsättning för tomtskådandet är att man skådar från en tomt som tillhör det hus där man bor åtminstone under en del av året.

§1

Alla spontant uppträdande fåglar som identifieras när man har **båda fötterna** innanför tomtens gränser räknas. Ett undantag från denna regel anges i

§2.

Ett undantag till §1 är om man själv står utanför tomten men observerar en fågel innanför tomtens gränser.

§3

Om tveksamheter uppstår i samband med gränsdragningar i §1-2, tillfrågas ortens stadsarkitekt för utmärkning av tomtens gränser.

§4

Rymlingar, typ grannens blåa

undulater, och olika raser av en art räknas ej. Rariteter bör alltid rapporteras till lämplig raritetskommitté enligt riktlinjer från Sveriges Ornitologiska Förening och de olika länsföreningarna.

§5

Även enbart hörda fåglar räknas.

§6

Fåglar får attraheras med frön, frukt, ostar, nötter, bröd etc på fågelbord och i fröautomater, genom uppsättning av fågelholkar, genom anläggande av fågeldammar, och plantering av bärbuskar etc.

§7

När det gäller så kallade "big sit's" tillämpas amerikanska regler.

Förklaring: En "big sit" innebär att man från en vald punkt skall se så många arter som möjligt under en dag. Under en "big sit" får man röra sig högst 17 yards (5 meter) från den punkt man valt.

§8

En tomtlista omfattar alla observerade arter som uppfyller ovanstående krav.

Min artlista 6 augusti 2001.

1. Brun kärrhök	20. Sädesärla	40. Rödstjärt
2. Kaja	21. Lövsångare	41. Blå kärrhök
3. Stadsduva	22. Storspov	42. Nötskrika
4. Tofsvipa	23. Spillkråka	43. Sidensvans
5. Gråsparv	24. Sparvhök	44. Gräshoppsångare
6. Pilfink	25. Fiskgjuse	45. Kornknarr
7. Kråka	26. Sädgås	46. Koltast
8. Skata	27. Knölsvan	47. Bofink
9. Talgoxe	28. Grönfink	48. Bergfink
10. Stare	29. Gulsparv	49. Ångspiplärka
11. Björktrast	30. Blåmes	50. Sångsvan
12. Ladusvala	31. Gråsiska	51. Kanadagås
13. Tornsvala	32. Grönsiska	52. Hämpling
14. Sånglärka	33. Skrattmåsa	53. Ringtrast
15. Fiskmåsa	34. Gräsand	54. Ärtsångare
16. Grågås	35. Trana	55. Berguv
17. Ringduva	36. Häger	56. Gråtrut
18. Svartvit
flugsnappare	37. Törnskata	57. Hussvala
19. Törnsångare	38. Gröngöling	58. Korp
	39. Rödhake	59. Ormvråk

De fåglar som kommit till sist på listan är ju inte speciellt ovanliga. Det är tydligen så att jag inte varit tillräcklig aktiv för att skriva in dem på listan tidigare.

Men det finns ett par rariteter som kommit till på listan i år! En dag i maj hördes ett ovanligt trastläte i trädgården. Det visade sig vara en *ringtrast* på flyttning norrut. Den kom fram och letade mat på gräsmattan en stund innan den fortsatte sin färd.

Klockan tio på kvällen den 16 juli hördes plötsligt hoandet av en *berguv*. Den satt på ett lagårdstak ca 100 meter bort. Efter några hoanden till flög den sin väg.

Trots vissa ansträngningar i år verkar klubb tomt 100 lite avlägset. Jag får väl nöja mig med aspirantlistan.

Det finns en tomtskådningens motsvarighet till 300-klubben: Klubb tomt 100. Där kan man bli medlem om man har minst 100 "tomtkryss".

Även om du ännu inte sett 100 arter från din tomt kan du komma med på listan som aspirant till Klubb Tomt 100! Ulf Teghammar sköter aspirantlistan, som finns på <http://birds.teghammar.com/>.

B föreningspost

Avsändare:

Hallsbergs Naturskyddsförening

Soldatvägen 11

694 30 Hallsberg

Kontaktpersoner:

Sture Hermansson 0582-135 87

Arne Holmer 0582-407 58

Hemsida: <http://www.hallsberg.snf.se>

